

Λόγος παραινετικός. Γιὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου, καὶ γιὰ τὴ μετάνοια

Ἄδελφοί, ἄς μετανοήσουμε, γιὰ νὰ ἐξιλεώσουμε τὸν Θεὸ γιὰ τίς ἁμαρτίες μας. Ἄς τὸν παρακαλέσουμε, διότι τὸν παροργίσαμε. Ἄς ταπεινωθοῦμε, γιὰ νὰ μᾶς ὑψώσει. Ἄς κλάψουμε, γιὰ νὰ μᾶς παρηγορήσει. Ἄς πετάξουμε ἀπὸ πάνω μας τὴν κακὴ συνήθεια καὶ ἄς ντυθοῦμε τὴν ἀρετὴ, σὰν ἔνδυμα, ἐμεῖς προπάντων πού ἀξιωθήκαμε τὴν ἀγγελικὴ πολιτεία. Ἄς πάρουμε, ἀγαπητοί, ὡς μέτρο τὸν καλὸ καὶ τέλειο ἀγῶνα τῶν Πατέρων πού ἔζησαν πρὶν ἀπὸ μᾶς. Μὴν κάνεις σήμερα ἐγκράτεια, καὶ αὔριο τό ρίξεις στό φαγητό. Μὴν πιεῖς σήμερα μόνο νερό, καὶ αὔριο τό ρίξεις στό κρασί. Μὴν εἶσαι σήμερα ξυπόλυτος, καὶ αὔριο φορᾶς μαλακά ὑποδήματα. Μὴ φορᾶς σήμερα κουρελιασμένα, καὶ αὔριο λεπτοῦφαντα. Μὴν εἶσαι σήμερα

Λόγος παραινετικός. Περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου, καὶ περὶ μετανοίας

Ἄδελφοί, μετανοήσωμεν, ἵνα τὸν Θεὸν ἴλεων ποιησώμεθα ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Παρακαλέσωμεν αὐτόν, ὅτι παρωξύναμεν αὐτόν. Ταπεινωθῶμεν, ἵνα ὑψώσῃ ἡμᾶς. Κλαύσωμεν, ἵνα παρακαλέσῃ ἡμᾶς. Ἀπορρίψωμεν ἀφ' ἡμῶν κακὴν συνήθειαν καὶ ἐνδυσώμεθα τὴν ἀρετὴν, ὡσπερ ἱμάτιον, μάλιστα ἡμεῖς οἱ καταξιωθέντες τῆς ἀγγελικῆς πολιτείας. Λάβωμεν, ἀγαπητοί, μέτρον τὸν καλὸν ἀγῶνα καὶ τέλειον τῶν πρὸ ἡμῶν πατέρων. Μὴ σήμερον ἐγκρατεύσῃ, καὶ αὔριον ἀριστοποιήσῃ. Μὴ σήμερον ὑδροποτήσῃ, καὶ αὔριον οἰνοποτήσῃ. Μὴ σήμερον ἀνυπόδετος, καὶ αὔριον τζαγγίν ὀμαλόν. Μὴ σήμερον τρύχινα, καὶ αὔριον τρίμιτα. Μὴ σήμερον εὐτελής, καὶ αὔριον κεκαλλωπισμένος. Μὴ σήμερον

φτωχικά ντυμένος, καί αὔριο καλλωπισμένος. Μήν εἶσαι σήμερα πράος καί ταπεινός, καί αὔριο ἀλαζόνας καί ὑπερήφανος. Μήν εἶσαι σήμερα ὑπάκουος, καί αὔριο ἀκατάστατος καί ἀνυπάκουος. Μήν ἔχεις σήμερα κλάμα καί θρῆνο, καί αὔριο γέλια καί ἀδιαφορία. Μήν κοιμηθεῖς σήμερα καταγῆς, καί αὔριο σέ μαλακό κρεβάτι. Μή μετανοήσεις σήμερα, καί αὔριο λησμονήσεις, ἀλλά ἀπεναντίας νά κρατᾶς σταθερά ἕναν κανόνα, ὅπως καί οἱ ἅγιοι Πατέρες δέν ἀλλάξαν τόν κανόνα τους πενήντα καί περισσότερα χρόνια.

Ἄγαπητέ, γιατί ἀπαρνήθηκες τόν κόσμο, ἂν ζητᾶς τήν κοσμική ἀνάπαυση; Ἐχεις κληθεῖ σέ θλίψη, καί σύ ζητᾶς ἀνάπαυση; Ἐχεις κληθεῖ σέ γυμνότητα, καί σύ περιποιεῖσαι τά ἐνδύματά σου; Ἐχεις κληθεῖ σέ δίψα, καί σύ πίνεις κρασί; Ἐχεις κληθεῖ σέ πόλεμο, καί σύ θέλεις νά μπεῖς στή βασιλεία χωρίς ὅπλα; Ἐχεις κληθεῖ σέ ἀγρυπνία, καί σύ ἀφήνεσαι στόν ὕπνο; Ἐχεις κληθεῖ σέ κλάμα καί θρῆνο, καί σύ γελαῖς; Ἐχεις κληθεῖ σέ ἀγάπη, καί σύ μισεῖς τόν ἀδελφό σου; Ἐχεις κληθεῖ σέ ὑπακοή, καί σύ ἀντιμιλᾶς; Ἐχεις κληθεῖ σέ πραότητα καί ταπεινοφροσύνη, καί σύ ὑπερηφανεύεσαι; Ἐχεις κληθεῖ νά κληρονομήσεις τή βασιλεία του, καί σύ σκέφτεσαι τά γήινα;

Προσέχετε, ἀδελφοί, μήπως, παρόλο πού ἀπαρνηθήκαμε τόν κόσμο, σκεφτόμαστε τά κοσμικά· μήπως στραφεῖτε πάλι στά πίσω καί σκέφτεστε ἢ ἐνεργεῖτε ἢ μιλάτε κοσμικά· καί διότι οἱ κακές συνα-

πρᾶος καί ταπεινός, καί αὔριον ἀλαζῶν καί ὑπερήφανος. Μή σήμερον ὑπήκοος, καί αὔριον ἀκατάστατος καί ἀνήκοος. Μή σήμερον ἐν σοὶ κλαυθμός καί ὄδυρμός, καί αὔριον γέλως καί ἀδιαφορία. Μή σήμερον χαμοκοιτήσης, καί αὔριον κλινοκοιτήσης. Μή σήμερον μετανοήσης, καί αὔριον ἐπιλάβη, ἀλλά κανόνα κάτεχε ἕνα, καθὼς καί οἱ ἅγιοι Πατέρες ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη καί πλείω οὐκ ἠλλάξαν τόν κανόνα αὐτῶν.

Ἄγαπητέ, τί ἀπετάξω τῷ κόσμῳ, ἐὰν ἀνάπαυσιν κοσμικὴν ζητῆς; Εἰς θλίψιν ἐκλήθης, καί σὺ ἀνάπαυσιν ζητεῖς; Εἰς γυμνότητα, καί σὺ ἱμάτια φιλοκαλεῖς; Εἰς δίψαν, καί σὺ οἶνον πίνεις; Εἰς πόλεμον, καί σὺ χωρὶς ὀπλων βούλει εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν; Εἰς ἀγρυπνίαν, καί σὺ ὕπνῳ καταφέρῃ; Εἰς κλαυθμόν καί ὄδυρμόν, καί σὺ γελαῖς; Εἰς ἀγάπην, καί σὺ τόν ἀδελφόν σου μισεῖς; Εἰς ὑποταγήν, καί σὺ ἀντιλέγεις; Εἰς πραότητα καί ταπεινοφροσύνην, καί σὺ ὑπερηφανεύῃ; Εἰς κληρονομίαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καί σὺ τά γήινα φρονεῖς;

Βλέπετε, ἀδελφοί, μὴ ἀποταξάμενοι τῷ κόσμῳ τὰ τοῦ κόσμου φρονῶμεν. Μὴ στραφῆτε πάλιν εἰς τὰ ὀπίσω καί κοσμικά φρονῆτε ἢ πράττετε ἢ ὁμιλεῖτε.

ναστροφές διαφθείρουν τούς καλούς χαρακτῆρες¹. Ἀλλά ὅπως λέει ὁ προφήτης Δαβίδ· «Νά μελετᾷς μέσα στό νόμο τοῦ Κυρίου μέρα καί νύχτα»², γιά νά λές μαζί του μέ θάρρος· «Ἐγώ ὅμως μελέτησα τό νόμο σου»³. Καί ἐπίσης· «Θά ἐρευνήσω τό νόμο σου, καί θά τόν φυλάξω μέ ὄλη μου τήν καρδιά»⁴. Καί ἐπίσης· «Θά μελετῶ τό νόμο σου πάντοτε»⁵. Καί ἐπίσης· «Εἶναι ὠφέλιμος σ' ἐμένα ὁ νόμος τοῦ στόματός σου περισσότερο ἀπό χιλιάδες χρυσάφι καί ἀσήμι»⁶. Καί ἐπίσης· «Θά εὐφρανθῶ ἐγώ μέ τά λόγια σου»⁷.

Καί σύ, ἀδελφέ, μή μιλάς κοσμικά, ἀλλά πνευματικά. Μή μιλάς γιά τά γήινα, ἀλλά γιά τά οὐράνια. Νά ἔχεις στόν οὐρανό τήν καρδιά σου, στραμμένη στόν Σωτήρα Χριστό, καί πές μαζί μέ τόν Δαβίδ· «Κύριε, δέν ὑπερηφανεύθηκε ἡ καρδιά μου»⁸. Σ' αὐτόν νά ἔχεις στραμμένο τό βλέμμα σου πάντοτε, λέγοντας· «Σ' ἐσένα ὕψωσα τά μάτια μου, πού κατοικεῖς στόν οὐρανό»⁹. Χῦσε κάτω δάκρυα, διότι ἐκεῖνοι πού σπέρνουν μέ δάκρυα, θά θερίσουν μέ ἀγαλλίαση¹⁰. Νά ἔχεις στραμμένο τό βλέμμα σου νύχτα καί μέρα στήν τελευταία ὥρα. Ἡ ψαλμωδία ἄς εἶναι ἀδιάκοπα στό στόμα σου· διότι ὁ Θεός

1. Α' Κορ. 15, 33.

2. Πρβλ. Ψαλ. 1, 2.

3. Ψαλ. 118, 70.

4. Ψαλ. 118, 34.

5. Ψαλ. 118, 117.

6. Ψαλ. 118, 72.

7. Ψαλ. 118, 162.

8. Ψαλ. 130, 1.

9. Ψαλ. 122, 1.

10. Ψαλ. 125, 5.

καί γάρ φθείρουν ἤθη χρηστά ὀμιλίας κακαί. Ἀλλά καθὼς λέγει ὁ προφήτης Δαυίδ, ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου μελέτα ἡμέρας καί νυκτός, ἵνα μετ' αὐτοῦ θαρρῶν λέγῃς· ἐγὼ δὲ τὸν νόμον σου ἐμελέτησα. Καί πάλιν· ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου, καί φυλάξω αὐτὸν ἐν ὄλη καρδίᾳ μου. Καί πάλιν· μελετήσω τὸν νόμον σου διαπαντός. Καί πάλιν· ἀγαθός μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου ὑπὲρ χιλιάδας χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου. Καί πάλιν· ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγια σου.

Καί σύ, ἀδελφέ, μή κοσμικὰ ὀμίλει, ἀλλά πνευματικά. Μὴ περὶ τῶν γηϊνῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν οὐρανίων. Ἄνω ἔχε σου τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Σωτήρα Χριστόν, καί εἶπέ μετὰ τοῦ Δαυίδ· Κύριε, οὐχ ὑψώθη ἡ καρδιά μου. Πρὸς αὐτὸν ἀπόβλεπε πάντοτε, λέγων· πρὸς σέ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ. Κατάγαγε δάκρυα, ὅτι οἱ σπεύροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι. Νύχτα καὶ ἡμέραν πρὸς τὴν ἐσχάτην ὥραν ἀπόβλεπε. Ὁ ψαλμὸς ἐπὶ τοῦ στόματός σου ἔστω ἀδιαλείπτως· Θεὸς γὰρ ὀνομαζόμενος φυ-

ὅταν τόν ἐπικαλούμαστε διώχνει τούς δαίμονες. Νά λές στόν Θεό πολλά, καί στούς ἀνθρώπους λίγα. Πάντοτε νά ἔχεις στή μνήμη σου τόν Θεό, καί ὁ νοῦς σου θά γίνει οὐρανός. Μήν ἀγαπᾶς τήν τρυφή, ἀλλά ἀπεναντίας νά ἀποφεύγεις τίς ἡδονές. Νά μισήσεις κάθε χαρά αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Μήν κουρασθεῖς ἀπό τή χαμαικοιτία, διότι γίνεται αἰτία αἰώνιας ἀπόλαυσης. Ἄς μή σοῦ φανεῖ βάρος ἢ νηστεία, διότι σέ ὀδηγεῖ σέ αἰώνια εὐφροσύνη. Ἐγίνες στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ; Μήν μπλέξεις στίς βιωτικές ὑποθέσεις, γιά νά γίνεις ἀρεστός σ' ἐκεῖνον πού σέ ἐπιστράτευσε¹¹. Ἄρνήθηκες τόν κόσμο; Μήν ἀγαπᾶς τόν κόσμο, οὔτε τά πράγματα πού εἶναι στόν κόσμο¹². Ἐβαλες τό χέρι σου στό ἀλέτρι; Μή στρέψεις τό βλέμμα σου πρός τά πίσω¹³. Μνηστεύθηκες τόν Χριστό; Περίμενέ τον νά ἔρθει. Κάθε μέρα καί ὥρα καί στιγμή νά τόν ἔχεις στή μνήμη σου, ὅπως ἡ νύφη τόν νυμφίο της. Πάντοτε νά ἔχεις τό νοῦ σου σ' αὐτόν, σάν γυναίκα φίλανδρη, πού ἔχει τόν ἄνδρα της στήν ξενιτεία, ἡ ὁποία ζώντας μέ πολλή μέριμνα καί θλίψη δέ σταματᾷ νά παρατηρεῖ μέ προσοχή τούς δρόμους καί νά ρωτᾷ τούς περαστικούς. Ὅπου καί ἄν πάει, γι' αὐτόν μιλᾷ, καί τήν ὥρα πού πέφτει νά κοιμηθεῖ αὐτόν περιμένει καί αὐτόν ἀφουγκράζεται, καί δέ βρίσκει ἀνάπαυση, οὔτε γελᾷ μέ κά-

11. Πρβλ. Β' Τιμ. 2, 4.

12. Πρβλ. Α' Ἰω. 2, 15.

13. Πρβλ. Λουκ. 9, 62.

γαδεύει δαίμονας. Λάλει τῷ Θεῷ πολλά, καί τοῖς ἀνθρώποις ὀλίγα. Ἄει μνημόνευε τοῦ Θεοῦ, καί οὐρανός ἢ διάνοιά σου γενήσεται. Μή ἀγάπα τὸ τρυφᾶν, ἀλλά φεῦγε τὰς ἡδονάς. Μίσησον πᾶσαν χαρὰν τοῦ κόσμου τούτου. Μή περιεσχίσης τήν χαμοκοιτίαν, ὅτι πρόξενός ἐστιν ἀπολαύσεως αἰωνίου. Μή φανῆ σοι βάρος ἢ νηστεία, ὅτι εἰς εὐφροσύνην σε παραπέμπει αἰώνιον. Ἐγένου στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ; Μή συμπλακῆς ταῖς τοῦ βίου πραγματεῖαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσης. Ἄπετάξω τῷ κόσμῳ; Μή ἀγάπα τόν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν κόσμῳ. Ἐπέβαλες τήν χεῖρά σου ἐπ' ἄροτρον; Μή στραφῆς εἰς τὰ ὀπίσω. Ἐμνηστεύσω Χριστόν; Ἀνάμεινον αὐτόν ἐρχόμενον. Καθ' ἐκάστην δὲ ἡμέραν καί ὥραν καί στιγμήν αὐτοῦ μνημόνευε, ὡς νύμφη τοῦ ἑαυτῆς νυμφίου. Ἄει εἰς αὐτόν ἔχε τόν νοῦν, ὡσπερ φίλανδρος γυνή ἔχουσα τόν ἑαυτῆς ἄνδρα ἐν ἀποδημία, ἣτις ἐν πολλῇ μερίμνῃ οὔσα καί θλίψει, οὐ παύεται κατασκοποῦσα τὰ ὁδοὺς καί τοὺς παρερχομένους ἐρωτῶσα· ὅπου δ' ἂν ἀπέλθῃ, περὶ αὐτοῦ ὁμιλεῖ, καί κοιμωμένη αὐτόν προσδοκᾷ καί ἀκροᾶται, καί οὐ τυγχάνει ἀνέσεως, οὔτε

ποιον, οὔτε χαίρεται, οὔτε σταματᾷ νά χύνει δάκρυα, ὥσότου νά ὑποδεχθεῖ ἐκεῖνον πού ποθεῖ.

Ἔτσι λοιπόν καί σύ, Χριστιανέ, καί μάλιστα ἐσύ πού ἀπαρνήθηκες τή μάταια ζωή. Καί γιατί λέω ἐσύ πού ἀπαρνήθηκες τή μάταια ζωή; Διότι ὅλοι θά παρουσιασθοῦμε στό βῆμα τοῦ Χριστοῦ, γιά νά πάρει ὁ καθένας τήν ἀμοιβή του ἀνάλογα μ' αὐτά πού ἔκανε, εἴτε καλό εἴτε κακό¹⁴. Λοιπόν, ἀδελφέ, μήν ποθήσεις πρόσκαιρη ἀπόλαυση· μή ζητήσεις σωματική ἀνάπαυση· μήν προσφέρεις ὕπνο στά μάτια σου¹⁵, οὔτε νά ζεῖς ἀδιάφορα, ἀλλά νά ἔχεις πάντοτε τόν Θεό μπροστά στά μάτια σου, γιά νά μπορέσεις νά λές μαζί μέ τόν ἅγιο Δαβίδ· «Ἐβλεπα τόν Κύριο πάντοτε μπροστά μου»¹⁶. Μή σταματήσεις νά ἐρευνᾷς τίς θεῖες Γραφές. Μή σταματήσεις νά ρωτᾷς τή μητέρα σου τήν Ἐκκλησία, πότε θά ἔρθει ὁ ποθούμενος Νυμφίος καί τό σύμβολο τῆς παρουσίας του. Ρώτησε καί μάθε ὅτι δέ θά ἀργήσει ὁ Κριτής. Μή σταματήσεις νά ρωτᾷς ὥσότου νά πληροφορηθεῖς μέ ἀκρίβεια. Μή σταματήσεις νά παρακαλεῖς ἐκεῖνους πού γνωρίζουν γι' αὐτό μέ ἀκρίβεια.

Θέλεις μάλιστα νά μάθεις ποιοί εἶναι ἐκεῖνοι πού γνωρίζουν μέ ἀκρίβεια αὐτό τό μεγάλο καί φοβερό μυστήριο; Εἶναι οἱ Προφῆτες,

14. Β' Κορ. 5, 10.

16. Ψαλ. 15, 8.

15. Πρβλ. Ψαλ. 131, 4.

γελαῖ μετά τινος, οὐκ εὐφραίνεται, οὐ παύεται δακρύουσα, ἕως οὔ ὑποδέξεται τόν ποθούμενον.

Οὕτως οὖν καί σύ, Χριστιανέ, καί μάλιστα ὁ ἀποταξάμενος τῷ ματαίῳ βίῳ. Καί τί λέγω ὁ ἀποταξάμενος; Πάντες γάρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἕκαστος κομίσηται τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν εἴτε κακόν. Λοιπόν οὖν, ἀδελφέ, μή ποθήσης τρυφήν πρόσκαιρον· μή ζητήσεις ἀνάπαυσιν σωματικήν· μή δῶς ὕπνον σοῖς ὀφθαλμοῖς, μηδὲ ἀμερίμνωσ διάγε, ἀλλ' ἔχε τόν Θεόν πρὸ ὀφθαλμῶν σου πάντοτε, ἵνα μετά τοῦ ἁγίου Δαυτὶδ δυναθῆς λέγειν· προωρώμην τόν Κύριον ἐνώπιόν μου διαπαντός. Μή παύση ἐρευνῶν τὰς θείας Γραφάς. Μή παύση ἐρωτῶν τήν μητέρα σου τήν Ἐκκλησίαν, πότε παραγένηται ὁ ποθούμενος Νυμφίος καί τό σημεῖον τῆς αὐτοῦ παρουσίας. Ἐρώτησον καί μάθε ὅτι οὐ βραδύνη ὁ Κριτής. Μή παύση ἐρωτῶν ἕως οὔ πληροφορηθῆς ἀκριβῶς. Μή παύση παρακαλῶν τοὺς ἀκριβῶς γινώσκοντας περὶ τούτου.

Θέλεις δὲ γινῶναι τίνες εἰσὶν οἱ ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι τοῦτο τό μέγα καί

οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Εὐαγγελιστές· αὐτοί γνωρίζουν μέ ἀκρίβεια γιά τή φοβερή παρουσία τοῦ Χριστοῦ καί Νυμφίου· αὐτούς ρώτησε, ἀδελφέ, καί θά ἀκούσεις ὅτι ἔρχεται καί δέ θά ἀργήσει¹⁷. Ρώτησε τόν μεγάλο προφήτη Ἡσαΐα, καί θά σοῦ ἀπαντήσει λέγοντας· «Νά, ὁ Κύριος ἔρχεται, καί μαζί του ἔρχεται ἡ ἀμοιβή του»¹⁸. Καί ἐπίσης· «Ὁ παντοδύναμος Κύριος θά βγεῖ γιά πόλεμο καί θά συντρίψει τούς ἐχθρούς»¹⁹. Καί ἄλλος Προφήτης λέει· «Αὐτός πού ἀναμένεται νά ἔρθει, θά ἔρθει καί δέ θά ἀργήσει»²⁰. Θά σοῦ ἀπαντήσει καί ὁ προφήτης Μαλαχίας λέγοντας· «Νά, ἔρχεται, καί ποιός θά μπορέσει νά βαστάξει τή μέρα τῆς ἔλευσής του; Ἡ ποιός θά σταθεῖ ὀρθίος στήν ἐμφάνισή του;»²¹. Θά σέ διδάξει καί ὁ προφήτης Δαβίδ λέγοντας· «Ὁ Θεός θά ἔρθει ὀλοφάνερα²² καί θά τόν προσκυνήσουν ὅλοι οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς²³». Καί ἐπίσης, ὅτι θά ἔρθει νά κρίνει τή γῆ²⁴. Ἄν ρωτήσεις τόν Πέτρο τόν κορυφαῖο, θά σοῦ ἀπαντήσει καί αὐτός λέγοντας· «Δέν καθυστερεῖ ὁ Κύριος νά ἐκπληρώσει τήν ὑπόσχεσή του, ὅπως νομίζουν μερικοί, ἀλλά μακροθυμεῖ, ἐπειδή δέ θέλει νά ἀπολεσθεῖ κανεῖς, ἀλλά νά ἔρθουν ὅλοι σέ μετάνοια»²⁵. Καί ἐπίσης, ὅτι «ἡ μέρα τοῦ Κυρίου ἔτσι θά ἔρθει· σάν κλέφτης μέσα στή νύχτα»²⁶. Ὁ

17. Πρβλ. Ἐβρ. 10, 37.

18. Ἡσ. 40, 10.

19. Ἡσ. 42, 13.

20. Ἀββακ. 2, 3.

21. Μαλαχ. 3, 1-2.

22. Ψαλ. 49, 3.

23. Ψαλ. 71, 11.

24. Ψαλ. 97, 9.

25. Β' Πέτρ. 3, 9.

26. Β' Πέτρ. 3, 10.

φοβερὸν μυστήριον; Προφήται, Ἀπόστολοι, Εὐαγγελισταί· οὗτοι ἀκριβῶς γινώσκουσι περὶ τῆς φοβεραῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ καί νυμφίου· τούτους ἐρώτησον, ἀδελφέ, καί ἀκοῦσαι ἔχεις ὅτι ἔρχεται καί οὐ χρονιεῖ. Ἐρώτησον τόν μέγαν προφήτην Ἡσαΐαν, καί ἀποκρίνεται σοι λέγων· ἰδοὺ Κύριος ἔρχεται, καί ὁ μισθὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Καί πάλιν· Κύριος Σαβαώθ ἐξέρχεται συντρίψαι πόλεμον. Καί ἄλλος προφήτης λέγει· ὁ ἐρχόμενος ἤξει καί οὐ χρονιεῖ. Ἄνταποκριθήσεται σοι καί ὁ προφήτης Μαλαχίας λέγων· ἰδοὺ ἔρχεται, καί τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ; Ἡ τίς στήσεται ἐν τῇ ὀπτασίᾳ αὐτοῦ; Διδάξει δέ σε καί ὁ προφήτης Δαυὶδ λέγων· ὁ Θεὸς ἐμφανῶς ἤξει καί προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς. Καί πάλιν· ὅτι ἔρχεται κρίναι τὴν γῆν. Ἐὰν Πέτρον ἐρωτήσης τὸν κορυφαῖον, καί αὐτὸς ἀνταποκριθήσεται σοι λέγων· οὐ βραδύνει Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδύτητα ἠγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ μὴ θέλων τινὰ ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. Καί πάλιν· ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί, οὕτως ἔρχεται. Ἰάκωβος δὲ πάλιν ἀνταπο-

Ἰάκωβος ἐπίσης θά σοῦ ἀπαντήσῃ λέγοντας· «Νά, ὁ Κριτής στέκεται μπροστά στήν πόρτα»²⁷. Συμβουλεύει ἐπίσης ἐσένα ὁ θεολόγος Ἰωάννης λέγοντας· «Νά ἔχουμε παρρησία καί νά μήν ντροπιασθοῦμε ἀπ' αὐτόν κατά τήν παρουσία του»²⁸.

Ρώτησε, ἀγαπητέ, καί τόν ἅγιο Ματθαῖο, τόν Εὐαγγελιστή, καί αὐτός θά σοῦ πει καθαρότερα γιά τήν παρουσία τοῦ Νυμφίου, αὐτά πού ἄκουσε ἀπό τόν ἴδιο· λέει μάλιστα· «Ὁ Κύριος εἶπε· νά ἀγρυπνᾶτε, διότι δέν ξέρετε τήν ὥρα οὔτε τή μέρα, κατά τήν ὁποία θά ἔρθει ὁ Χριστός»²⁹. Καί ἐπίσης· «Νά εἴστε ἔτοιμοι, διότι ὁ Κύριος θά ἔρθει τήν ὥρα πού δέν τό περιμένετε»³⁰. Καί ἐπίσης· «Εἶναι μακάριος ἐκεῖνος ὁ δοῦλος, πού ὅταν ἔρθει ὁ κύριός του θά τόν βρεῖ νά ἀγρυπνᾷ»³¹. Καί ἐπίσης λέει· «Θά δοῦν τόν Υἱό τοῦ ἀνθρώπου νά ἔρχεται πάνω στά σύννεφα τοῦ οὐρανοῦ μέ πολλή δύναμη καί δόξα. Τότε θά καθίσει ἐπάνω στόν ἔνδοξο θρόνο του, καί θά συναχθοῦν μπροστά του ὅλα τά ἔθνη, καί θά τούς ξεχωρίσει μεταξύ τους, ὅπως ξεχωρίζει ὁ βοσκός τά πρόβατα ἀπό τά ἐρίφια»³² καί τά λοιπά. Καί ἂν ρωτήσῃς τούς ἄλλους Εὐαγγελιστές καί ὄλους τούς Ἀγίους, θά ἀκούσῃς ἀπ' αὐτούς τά ἴδια γιά τήν παρουσία τοῦ Κυρίου, ὅτι δηλαδή εἶναι πάρα πολύ κοντά.

27. Ἰακ. 5, 9.

28. Α' Ἰω. 2, 28.

29. Ματθ. 25, 13.

30. Ματθ. 24, 44.

31. Ματθ. 24, 46.

32. Ματθ. 24, 30-32.

κρίνεται λέγων· ἰδοὺ ὁ Κριτής πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκε. Λέγει δὲ πρὸς σέ καί ὁ θεολόγος Ἰωάννης λέγων· ἵνα ἔχωμεν παρρησίαν καί μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

Ἐρώτησον, ἀγαπητέ, καί τόν ἅγιον Ματθαῖον τόν Εὐαγγελιστήν, καί αὐτός σοι λέξει τρανότερον περὶ τῆς παρουσίας τοῦ Νυμφίου, ἃ ἤκουσε παρ' αὐτοῦ· λέγει δέ· εἶπεν ὁ Κύριος· γρηγορεῖτε, ὅτι οὐκ οἴδατε τήν ὥραν, οὐδὲ τήν ἡμέραν, ἐν ἧ ὁ Χριστός ἔρχεται. Καί πάλιν· γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ Κύριος ἔρχεται. Καί πάλιν· μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὕρησει γρηγοροῦντα. Καί πάλιν λέγει· ὀφονταί τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καί δόξης πολλῆς. Τότε καθήσεται ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καί συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τά ἔθνη, καί ἀφοριεῖ αὐτούς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καί τὰ ἐξῆς. Καί τούς λοιπούς τῶν Εὐαγγελιστῶν καί πάντας τούς Ἀγίους ἐὰν ἐρωτήσῃς, τὰ ὅμοια ἀκούσῃς παρ' αὐτῶν περὶ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου, ὅτι ἐγγύς ἐστὶν ἐπὶ θύραις.

Λοιπόν δέν ἔχεις πιά δικαιολογία. Νά, ἄκουσες ἀπό τούς μακάριους Προφήτες καί Ἄποστόλους ὅλη τήν ἀλήθεια. Αὐτή τή στιγμή λοιπόν ἐτοίμασε αὐτά πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά τή σωτηρία. Καί θά ρωτήσεις· τί νά κάνω, γιά νά σωθῶ καί νά βρῶ ἔλεος καί παρρησία κατά τή μέρα τῆς ἀπολογίας; Ἐγώ σοῦ ἀπαντῶ· μόνο πρόσεξε. Ἐάν λοιπόν ἀκούσεις τόν Κύριο, θά σέ ἀκούσει καί αὐτός· διότι ὁ Κύριος ἔτσι εἶπε· «Ἐάν συγχωρήσετε στούς ἀνθρώπους τά παραπτώματά τους, θά συγχωρήσει καί ὁ οὐράνιος Πατέρας σας τά παραπτώματά σας»³³. Νά, ἄκουσες προηγουμένως μιά ἐντολή μεγάλη καί ἐλαφριά· διότι ὁ φιλόανθρωπος Θεός εἶπε, ὅτι «τό φορτίο μου εἶναι ἐλαφρό»³⁴. Διότι τί βάρος εἶναι τό νά συγχωρήσεις τά παραπτώματα τοῦ ἀδελφοῦ σου καί νά συγχωρηθοῦν ἀπό τόν Θεό τά δικά σου παραπτώματα; Γιά νά λές μέ θάρρος· «Συγχώρησε τά ἁμαρτήματά μου, Δέσποτα· διότι ἐγώ συγχώρησα τά ἁμαρτήματα τοῦ ἀδελφοῦ μου».

Φύλαξε αὐτή τήν ἐντολή. Μήν ἔχεις ἔχθρα μέ κανένα, οὔτε νά μισήσεις ποτέ κάποιον· μήν ἀφεθεῖς σέ ἀστειότητες· μήν κακολογήσεις· μήν λοιδορήσεις· μήν ἀργολογήσεις· μήν συναναστραφεῖς ἀνώφελα μέ κοσμικούς· μήν ἀφεθεῖς σέ συζητήσεις· μήν σέ κυριεύσουν γήινα πράγματα, ἐσένα πού ἀπαρνήθηκες ὅλο τόν κόσμο· μήν ἔχεις ἄλλη

33. Ματθ. 6, 14.

34. Ματθ. 11, 30.

Λοιπόν οὐκέτι ἔχεις πρόφασιν. Ἴδου ἤκουσας παρὰ τῶν μακαρίων Προφητῶν καί Ἄποστόλων πᾶσαν ἀλήθειαν. Ἄρτι οὖν ἐτοίμασον τὰ τῆς σωτηρίας. Καί τί ποιήσω ἵνα σωθῶ καί εὕρω ἔλεος καί παρρησίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀπολογίας; Ἐγώ σοι λέγω· μόνον φύλαξον. Ἐάν οὖν ἀκούσης τοῦ Κυρίου, ἐπακούσεται σου καί αὐτός· εἶπε γάρ οὕτως ὁ Κύριος· ἐάν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τά παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καί ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τά παραπτώματα ὑμῶν. Ἴδου ἤκουσας τέως μιᾶς ἐντολῆς μεγάλης καί ἐλαφρᾶς· εἶπε γάρ ὁ φιλόανθρωπος Θεός, ὅτι τό φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστί. Ποῖον γάρ βάρος ἐστί τό ἀφιέναι τοῦ ἀδελφοῦ τά παραπτώματα, καί συγχωρηθῆναι παρὰ τοῦ Θεοῦ τά ἴδια παραπτώματα; Ἴνα θαρρῶν λέγῃς· ἄφες μοι τά ὀφειλήματά μου, Δέσποτα· ἐγώ γάρ ἀφῆκα τοῦ ἀδελφοῦ μου.

Ταύτην τήν ἐντολήν φύλαξον. Μή ἔχε ἔχθραν κατά τινος, μηδὲ μισήσης τινά ποτε· μή γελοίοις σχολάσης· μή καταλαλήσης· μή λοιδορήσης· μή ἀργολογήσης· μή κοσμικοῖς συναυλισθῆς περισσῶς· μή μυθολογήσης· μή κατασχέτω σε ἐπίγεια πράγματα, ὁ ἀποταξάμενος τῷ κόσμῳ ὅλῳ· μή ἔχε ἄλλην μέρι-

φροντίδα, οὔτε ἄλλη ἀγωνία, ἐκτός ἀπό ἐκείνη τή φοβερή μέρα, καί πάντοτε νά μελετᾷ ἡ καρδιά σου καί ἡ γλῶσσα σου γιά τήν κρίση. Εἴτε λοιπόν ἐργάζεσαι, εἴτε προσεύχεσαι, εἴτε βαδίζεις, εἴτε κάθεσαι, εἴτε τρῶς, εἴτε νηστεύεις, εἴτε εἶσαι ξαπλωμένος στό κρεβάτι σου ἄγρυπνος, ἢ κάνεις κάτι ἄλλο, ἄς μήν ἀπομακρυνθεῖ ὁ νοῦς σου ἀπό τό νά σκέφτεται, καί τό στόμα σου ἀπό τό νά μιλᾷ γιά τήν κρίση. Νά συλλογίζεσαι μάλιστα μέσα στήν καρδιά σου ἔτσι· «Ἐραγε πῶς θά μπορέσω νά ἀπολογηθῶ στόν Κριτή; Ἐραγε βρίσκεται ἄλλος ἁμαρτωλός, ὅπως ἐγώ; Πῶς θά ἐξαλείψω τίς ἁμαρτίες μου; Πῶς;». Ἐγώ σοῦ λέω· ὅπως ἔκανε καί δίδαξε ὁ Δαβίδ, λέγοντας· «Θά λούσω κάθε νύχτα τό κρεβάτι μου, θά βρέξω τό στρῶμα μου μέ τά δάκρυά μου»³⁵.

Ἐτσι νά κλαῖς καί νά σκέφτεσαι, λέγοντας· «Ἐραγε τί λογῆς εἶναι ἐκεῖνες οἱ φοβερές κολάσεις πού ἀναφέρει ἡ θεία Γραφή; Ἐραγε τί λογῆς εἶναι ἐκεῖνος ὁ πύρινος ποταμός³⁶; Ἐραγε τί λογῆς εἶναι ἐκεῖνο τό ἄσβεστο πῦρ³⁷; Ἐραγε τί λογῆς εἶναι ἐκεῖνο τό ἐξώτερο σκότος³⁸; Ἐραγε τί λογῆς εἶναι τό τρίξιμο τῶν δοντιῶν³⁸; Ἐραγε τί λογῆς εἶναι ἐκείνη ἡ γέεννα τῆς φωτιᾶς³⁹; Ἐραγε τί λογῆς εἶναι ἐκεῖνο τό ἀθάνατο σκουλήκι⁴⁰; Ἐραγε τί λογῆς εἶναι ἐκεῖνος ὁ κλί-

35. Ψαλ. 6, 7.

36. Δαν. 7, 10.

37. Μαρκ. 9, 44· 46· 48.

38. Ματθ. 8, 12.

39. Ματθ. 5, 22 κ.ά.

40. Μαρκ. 9, 44· 46· 48.

μναν, μηδὲ ἄλλον ἀγῶνα, πλὴν τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς φοβερᾶς, καί ἀεὶ ἡ καρδιά καί ἡ γλῶσσά σου περὶ κρίσεως μελετάτω. Εἴτε οὖν ἐργάζη, εἴτε προσεύχη, εἴτε περιπατεῖς, εἴτε καθέζη, εἴτε ἐσθλεις, εἴτε νηστεύεις, εἴτε ἐπὶ τῆς κοίτης σου κεῖσαι γρηγορῶν, ἢ ἄλλο τι πράτεις, μὴ ἀποστῆ ὁ νοῦς σου τοῦ ἐνθυμεῖσθαι καί τό στόμα σου λαλεῖν περὶ κρίσεως. Διαλογίζου δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ σου οὕτως· ἄρα πῶς ἔχω ἀπολογήσασθαι τῷ Κριτῇ; Ἐρα εὐρίσκεται ἁμαρτωλός ἄλλος, ὡς ἐγώ; Πῶς ἐξαλείψω μου τὰς ἁμαρτίας; Πῶς; Ἐγώ σοι λέγω· ὡς ὁ Δαυὶδ ἐποίησε καί ἐδίδαξε, λέγων· λούσω καθ' ἐκάστην νύχτα τήν κλίνην μου, ἐν δάκρυσί μου τήν στρωμνὴν μου βρέξω.

Οὕτως κλαῖε καί ἐνθυμοῦ, λέγων· ἄρα ποταπαὶ εἰσιν ἐκεῖναι αἱ κολάσεις αἱ φοβεραὶ, ἄς λέγει ἡ θεία Γραφή; Ἐρα ποταπός ἐστὶν ὁ πύρινος ποταμός ἐκεῖνος; Ἐρα ποταπὸν ἐστὶν ἐκεῖνο τό ἄσβεστον πῦρ; Ἐρα ποταπὸν ἐστὶν ἐκεῖνο τό ἐξώτερον σκότος; Ἐρα ποταποί εἰσιν οἱ βρυγμοὶ τῶν ὀδόντων; Ἐρα ποταπὴ ἐστὶν ἐκείνη ἡ γέεννα τοῦ πυρός; Ἐρα ποταπός ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ σκώληξ ὁ ἀτε-

βανος τῆς φωτιᾶς; Ἐραγε σέ ποιό ἀπ' αὐτά ταιριάζει νά ἀπέλθω ἐγώ ὁ ἁμαρτωλός;».

Αὐτά νά μελετᾶς, παιδί μου, κάθε μέρα καί κάθε νύχτα καί κάθε ὥρα, καί φρόντισε νά μένεις σταθερός στή νηστεία καί στήν ἀγρυπνία καί στήν προσευχή καί στά δάκρυα, καί νά εἶσαι πάντοτε μόνος στό κελλί σου καί νά σιωπᾶς. Καί μήν ἀναβάλεις, ἀδελφέ, οὔτε νά δείξεις ἀδιαφορία· καί ἂν κάποιοι σέ χλευάζουν ἢ σέ περιγελοῦν ἢ σέ ἐξουθενώνουν ἢ σέ ἐξευτελίζουν, ἐσύ νά μήν τούς δίνεις σημασία, ἀλλά νά ἔχεις τήν προσοχή σου στόν ποθούμενο Νυμφίο. Καί πές, ὅτι εἶμαι ἄξιος νά μέ περιπαίζουν. Διότι καί ὁ Κύριός μου περιπαίχθηκε καί χλευάσθηκε καί ἐμπτύσθηκε καί σταυρώθηκε καί μισήθηκε ἀπό τούς μαθητές τοῦ Διαβόλου. Διδάσκει μάλιστα καί μᾶς ὁ Κύριος, ὥστε καί μεῖς, ὅταν μᾶς ἀδικοῦν, νά ὑπομένουμε, ὅταν μᾶς χλευάζουν, νά εὐλογοῦμε, ὅταν μᾶς καταδιώκουν, νά ἀνεχόμεστε⁴¹. Νά θυμᾶσαι ἐπίσης, ἀδελφέ, τόν Κύριο πού λέει στους μαθητές του· «Ἄν σᾶς μισεῖ ὁ κόσμος, νά ξέρετε ὅτι πρῖν ἀπό σᾶς ἔχει μισήσει ἐμένα. Ἄλλά γι' αὐτό σᾶς μισεῖ ὁ κόσμος, διότι ἐγώ σᾶς διάλεξα ἀπό τόν κόσμο»⁴². Καί ἐπίσης· «Εἶστε μακάριοι, ὅταν οἱ ἄνθρωποι σᾶς χλευάσουν καί σᾶς καταδιώξουν καί σᾶς μισήσουν»⁴³. Καί ὅλοι

41. Πρβλ. Α' Κορ. 4, 12.

43. Ματθ. 5, 11.

42. Ἰω. 15, 18-19.

λεύτητος; Ἐρα ποταπός ἐστίν ἐκεῖνος ὁ κλίβανος τοῦ πυρός; Ἐρα εἰς ποῖον ἀρμόζει με ἐκ τούτων ἀπελθεῖν τόν ἁμαρτωλόν;

Ταῦτα μελέτα, τέκνον, καθ' ἐκάστην ἡμέραν καί νύχτα καί ὥραν, καί σπούδασον προσκαρτερῶν τῇ νηστεία καί τῇ ἀγρυπνία καί τῇ προσευχῇ καί τοῖς δάκρυσι καί τῷ πάντοτε ἰδιάζειν ἐν τῷ κελλίῳ καί σιωπᾶν. Καί μὴ παρασιωπήσης, ἀδελφέ, μηδὲ χαννώσης· κἂν τινες διασύρωσί σε ἢ καταγελοῦσιν ἢ ἐξουθενῶσιν ἢ εὐτελίζωσι, σὺ μὴ πρόσεχε αὐτοῖς, ἀλλ' ἔχε τόν σκοπόν σου εἰς τόν ποθούμενον Νυμφίον. Καί εἶπε ὅτι ἄξιός εἰμι ἐμπαίζεσθαι. Καί γὰρ ὁ Κύριός μου ἐνεπαίχθη καί ὑβρίσθη καί ἐνεπτύσθη καί ἐσταυρώθη καί ἐμισήθη ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Διαβόλου. Διδάσκει δὲ καί ἡμᾶς ὁ Κύριος, ἵνα καί ἡμεῖς ἀδικούμενοι ὑπομένωμεν, λοιδορούμενοι εὐλογῶμεν, διωκόμενοι ἀνεχώμεθα. Μνημόνευε πάλιν, ἀδελφέ, τοῦ Κυρίου λέγοντος τοῖς μαθηταῖς· εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκατε ὅτι ἐμέ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. Ἄλλ' ὅτι ἐγώ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Καί πάλιν· μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καί διώξωσι καί μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι. Καί πάν-

οἱ Ἅγιοι ἄλλωστε βάδισαν αὐτό τόν στενό δρόμο, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος, διότι δοκίμασαν ἐξευτελισμούς καί μαστιγώσεις, λιθοβολήθηκαν, πριονίσθηκαν, ὑπέφεραν πολλές δοκιμασίες, θανατώθηκαν μέ μάχαιρα, περιπλανήθηκαν φορώντας προβιές καί δέρματα γιδιῶν, ζώντας μέ στερήσεις, δοκιμάζοντας θλίψεις, ἀντιμετωπίζοντας κακουχίες, περιπλανώμενοι στίς ἐρημίες καί στά βουνά καί στά σπηλαιοκαί στίς ὀπές τῆς γῆς⁴⁴.

Καί σύ, ἀδελφέ, ἄν δείξεις ὑπομονή καί ἐνδιαφερθεῖς γιά τόν μικρό κανόνα σου, θά βρεθεῖς μαζί μ' αὐτούς. Μή λοιπόν ραθυμήσετε, ἐπειδή σᾶς μισεῖ ὁ κόσμος· διότι αὐτοί πού μισοῦν εἶναι τρισάθλιοι, ἐνῶ ἐκεῖνοι πού μισοῦνται γιά χάρη τοῦ Χριστοῦ εἶναι μακάριοι. Διότι θά ἔρθει καί θά ἀποδώσει στόν καθένα ἀνάλογα μέ τά ἔργα του⁴⁵. Διότι ὁ Προφήτης λέει· «Θά ἔρθει, καί ποιός θά ἀντέξει τή μέρα τῆς ἔλευσής του;»⁴⁶. Πραγματικά, πραγματικά, εἶναι φοβερή ἡ μέρα τῆς παρουσίας του. Ἄκουσε καί ἄλλο ὅμοιο μ' αὐτό· διότι λέει ὁ προφήτης Δανιήλ, ὅτι τοποθετήθηκαν οἱ θρόνοι, καί κάθισε ὁ Παλαιός τῶν ἡμερῶν. Τό ἐνδυμά του ἦταν λευκό σάν τό χιόνι, καί οἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του σάν καθαρό μαλλί· ὁ θρόνος του ἦταν φλόγα φωτιᾶς· χίλιες χιλιάδες τόν ὑπηρετοῦσαν, καί μύριες μυριά-

44. Ἐβρ. 11, 36-38.

46. Μαλαχ. 3, 2.

45. Ρωμ. 2, 6.

τες δέ οἱ Ἅγιοι τήν στενήν ταύτην ὁδόν ἐβάδισαν, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος, ὅτι ἐμπαιγμῶν καί μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καί ὄρεσι καί σπηλαίοις καί ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς.

Καί σύ, ἀδελφέ, ἐάν ὑπομείνης καί τοῦ μικροῦ κανόνος σου ἐπιμελήσῃ, σὺν αὐτοῖς ἔχεις εὐρεθῆναι. Μή οὖν ραθυμήσητε ὅτι μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος· οἱ γάρ μισοῦντες τρισάθλιοι, οἱ δὲ μισούμενοι διὰ Χριστόν μακάριοι. Ἐρχεται γάρ καί ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Φησὶ γάρ ὁ Προφήτης· ἔρχεται, καί τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ; Ὅντως γάρ ὄντως φοβερά ἡ ἡμέρα τῆς παρουσίας αὐτοῦ. Ἄκουσον καί ἄλλο ὅμοιον τούτου· λέγει γάρ ὁ προφήτης Δανιήλ, ὅτι θρόνοι ἐτέθησαν, καί παλαιός ἡμερῶν ἐκάθισε. Τό ἐνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών, ἡ δὲ θριξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον καθαρὸν· ὁ θρόνος αὐτοῦ φλόξ πυρός· χίλια χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ, καί μύρια μυριάδες παρε-

δες στεκόταν ἐνώπιόν του· στήθηκε δικαστήριο, καί ἀνοίχθηκαν τά βιβλία»⁴⁷.

Ποιός δέ φοβᾶται ἐκείνη τή μέρα; Ποιός δέ θά τρομάξει ἐκείνη τήν ὥρα; Ἐδῶ πολλές φορές, ἂν συμβεῖ κάποια βροντή πιό δυνατή, δέν ἀντέχουμε ἀλλά ὅλοι σχύβουμε στή γῆ. Ποιός λοιπόν θά ἀντέξει τότε, ὅταν θά ἀντικρύσει ἐκεῖνα τά παράδοξα θαύματα; Ὅταν θά δεῖ τίς δυνάμεις τῶν οὐρανῶν νά σαλεύονται⁴⁸; Ὅταν θά ἀντικρύσει τά στοιχεῖα νά λειώνουν⁴⁹, τόν οὐρανό νά τυλίγεται ὅπως ἓνα βιβλίο⁵⁰, τόν ἥλιο νά σκοτεινιάζει, τή σελήνη νά γίνεται κόκκινη σάν αἷμα, τά ἄστρα νά πέφτουν ἀπό τόν οὐρανό⁵¹, ὅπως τά φύλλα ἀπό τή συκιά, τή γῆ καί τά ἔργα πού ὑπάρχουν σ' αὐτή νά κατακαίονται⁵²; Ὅταν θά ἀντικρύσεις τή σάλπιγγα ἀπό τόν οὐρανό νά κράζει φοβερά⁵³ καί νά ἀνασταίνει αὐτούς πού πέθαναν ἀπό τήν ἀρχή τοῦ κόσμου; Ὅταν θά ἀντικρύσεις τούς οὐρανοὺς νά σχίζονται καί τόν Θεό νά φανερω- νεται μέ μεγάλο θυμό στους ἁμαρτωλούς; Ὅταν θά ἀντικρύσεις τούς Ἀγγέλους νά ἀποστέλλονται καί νά τρέχουν ὀλόγυρα καί νά συνά- ζουν τούς ἐκλεκτούς ἀπό τά τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα, ἀπό τή μιά ἄκρη τοῦ οὐρανοῦ ὡς τήν ἄλλη⁵⁴; Ὅταν θά δεῖς τόν φοβερό θρό- νο νά ἔχει ἐτοιμασθεῖ καί τόν δίκαιο Κριτή νά κάθεται σ' αὐτόν; Ὅ-

47. Δαν. 7, 9-10.

48. Λουκ. 21, 26.

49. Β' Πέτρ. 3, 12.

50. Πρβλ. Ἀποκ. 6, 14.

51. Ματθ. 24, 29· Ἀποκ. 6, 12-13.

52. Β' Πέτρ. 3, 10.

53. Α' Θεσ. 4, 16.

54. Ματθ. 24, 31.

στήκεσαν αὐτῶ· κριτήριον ἐκάθισεν, καί βιβλοὶ ἠνεώχθησαν.

Τίς οὐ φοβεῖ τήν ἡμέραν ἐκείνην; Τίς οὐ φρίξει τήν ὥραν ἐκείνην; Ὡδε πολλάκις τρανοτέρα βροντή ἐάν γένηται, οὐ βαστάζομεν, ἀλλά πάντες ἐπὶ τήν γῆν ἐπικλίνομεν. Τίς ἄρα βαστάσει τότε, ὅταν θεωρεῖ τά παράδοξα ἐκεῖνα θαύ- ματα; Ὅταν ἴδῃ τὰς δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευομένας; Ὅταν θεωρήσῃ τά στοιχεῖα λυόμενα, τόν οὐρανὸν ὡς βιβλίον εἰλισσόμενον, τόν ἥλιον σκοτιζόμε- νον, τήν σελήνην μεταβαλλομένην εἰς αἷμα, τά ἄστρα πίπτοντα ἐκ τοῦ οὐρα- νοῦ, ὡσπερ φύλλα ἀπὸ συκῆς, τήν γῆν κατακαιομένην, καί τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα; Ὅταν θεωρήσῃς τήν σάλπιγγα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κεκραγῶσαν φοβερόν καί ἐγεί- ρουσιν τούς ἀπ' αἰῶνος κοιμηθέντας; Ὅταν θεωρήσῃς τούς οὐρανοὺς σχιζόμε- νους καί τόν Θεὸν ἀποκαλυπτόμενον ματὰ θυμοῦ μεγάλου ἐπὶ τούς ἁμαρτω- λούς; Ὅταν θεωρήσῃς τούς Ἀγγέλους ἀποστελλομένους καί περιτρέχοντας καί ἐπισυνάγοντας τούς ἐκλεκτούς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν; Ὅταν θεάσῃ τόν θρόνον τὸν φοβερόν ἐτοιμασθέντα καί τὸν

ταν θά δεῖς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους συναγμένους μπροστά του μέ μεγάλο φόβο καί τρόμο⁵⁵;

Πιστέψτε με, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ὅτι ἐκείνη ἡ μέρα ἀξίζει πολλά δάκρυα καί πολλούς στεναγμούς, ὅταν θά ἀντικρύσουμε ἐκείνη τήν ἀξιοθρήνητη καί ὀδυνηρή ὥρα, ὅταν ὁ Κριτής θά μᾶς χωρίζει μεταξύ μας, ὅπως χωρίζει ὁ βοσκός τά πρόβατα ἀπό τά ἐρίφια⁵⁶. Τότε θά χωρισθοῦν οἱ γονεῖς ἀπό τά παιδιά καί τά παιδιά ἀπό τοὺς γονεῖς. Τότε θά ἀποχωρισθοῦν οἱ ἀδελφοί ἀπό τοὺς ἀδελφούς καί οἱ φίλοι ἀπό τοὺς φίλους καί οἱ συγγενεῖς ἀπό τοὺς γνωστούς. Τότε θά ἀποχωρισθοῦν οἱ κληρικοί ἀπό τοὺς συγκληρικούς καί οἱ ἐπίσκοποι ἀπό τοὺς συνεπισκόπους καί οἱ διάκονοι ἀπό τοὺς συνδιακόνους καί οἱ ὑποδιάκονοι καί οἱ ψάλτες καί οἱ ἀναγνώστες μεταξύ τους. Τότε θά ἀποχωρισθοῦν καί τά ἀνδρόγυνα μέ δάκρυα. Τότε θά κλάψουν οἱ βασιλεῖς καί οἱ ἄρχοντες, πού ἔκαναν ὑπερήφανα ἔργα καί ἔζησαν μέ ἀδικία καί ταλαιπώρησαν τοὺς ἀδελφούς τους πού εἶχαν τήν ἴδια πίστη. Τότε τό αἷμα ἐκείνων πού χάθηκαν ἀπό τήν ἀμέλεια τῶν ἐπισκόπων καί τῶν πρεσβυτέρων θά ζητηθεῖ ἀπό τά χέρια τους. Τότε θά ζητηθεῖ ἀπό τόν καθένα τό τάλαντο πού πῆρε καί τό αὔξησε⁵⁷. Ἄπό κάθε Χριστιανό βέβαια θά ζητηθοῦν αὐτά πού ἄκουσε καί δέ-

55. Πρβλ. Ματθ. 25, 31-32.

57. Ματθ. 25, 14 κ.έ.

56. Ματθ. 25, 32.

δίκαιον Κριτὴν καθεζόμενον; Ὅταν ἴδῃς πᾶσαν ἀνθρωπίνην φύσιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ συναγμένην μετὰ μεγάλου φόβου καί τρόμου;

Πιστεύσατέ μοι, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ὅτι πολλῶν δακρῦων ἐστὶν ἀξία ἡ ἡμέρα ἐκείνη καί πολλῶν στεναγμῶν, ὅταν θεωρήσωμεν τήν ἐλεεινὴν καί ὀδυνηρὰν ὥραν ἐκείνην, ὅτε ἀφορίζει ἡμᾶς ἀπ' ἀλλήλων ὁ Κριτής, ὡς ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. Τότε χωρίζονται γονεῖς ἀπὸ τῶν τέκνων καί τέκνα ἀπὸ γονέων. Τότε διαμερισθῆσονται ἀδελφοί ἀπὸ ἀδελφῶν καί φίλοι ἀπὸ φίλων καί συγγενεῖς ἀπὸ τῶν γνωρίμων. Τότε διαχωρίζονται κληρικοί ἀπὸ συγκληρικῶν καί ἐπίσκοποι ἀπὸ συνεπισκόπων καί διάκονοι ἀπὸ συνδιακόνων καί ὑποδιάκονοι καί ψάλται καί ἀναγνώσται ἀπ' ἀλλήλων. Τότε διαχωρίζονται καί τά ἀνδρόγυνα ἐν δάκρυσιν. Τότε κλαύσονται βασιλεῖς καί ἄρχοντες οἱ μεγάλα πράξαντες καί ἐν ἀδικίᾳ βιώσαντες καί καταπονήσαντες τοὺς ἰδίους καί ὁμοπίστους ἀδελφούς. Τότε ζητεῖται τὸ αἷμα τῶν ἀπολλυμένων ἐξ ἀμελείας τῶν ἐπισκόπων καί πρεσβυτέρων ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Τότε ἕκαστος ἀπαιτεῖται τὸ τάλαντον, ὃ ἔλαβε καί προσέθηκε. Πᾶς μὲν Χριστιανὸς ἀπαιτεῖται

χθηκε· ἰδιαίτερα ὁμως ἀπό τούς ἀρχιερεῖς, τούς ἱερεῖς καί τούς λευῖτες· διότι οἱ ἄρχοντες θά κριθοῦν αὐστηρά⁵⁸. Τότε ὁ καθένας θά στέκεται μέ φόβο καί τρόμο, ἔχοντας σκυμμένο κάτω τό κεφάλι καί περιμένοντας τήν ἀπόφαση πού πρόκειται νά ἐκδοθεῖ ἐναντίον του. Τότε θά δεῖ πῶς τιμῶνται ὅσοι ἀγωνίσθηκαν ἐδῶ μέ νηστεῖες καί ἀγρυπνίες καί δάκρυα καί προσευχές· καί ποιές ἀπολαύσεις δέχονται ἀπό τόν Βασιλιά. Καί στενάζοντας καί τρίζοντας τά δόντια του, θά λέει· «Πῶς ἐγώ ὁ ἄθλιος δέν ἀγωνίσθηκα ἐκεῖνο τόν λίγο καιρό τῆς ζωῆς μου, ἀλλά πέρασα τίς μέρες μου μέ ἀμέλεια; Λοιπόν τώρα δέν ξέρω ποῦ ἀλλοῦ μοῦ ταιριάζει νά εἶμαι, παρά στήν κόλαση».

Καί ἐνῶ αὐτός θά συλλογίζεται αὐτά, θά ἐκδοθεῖ ἀπό τόν Βασιλιά ἢ ἀπόφαση πού λέει· «Ὁ καθένας θά θερίσει αὐτό πού ἔσπειρε»⁵⁹. Τότε αὐτοί πού ἔσπειραν μέ δάκρυα, θά θερίσουν ἐκεῖ μέ ἀγαλλίαση⁶⁰. Τότε ὁ καθένας θά πάει ἐκεῖ ὅπου εἶναι τά ἔργα του· διότι θά στέκονται τά ἔργα τοῦ καθενός μπροστά του καί θά τοῦ λένε· «Ἐσύ μᾶς ἔκανες, ἄθλιε. Ἐπρεπε μέ τά δάκρυά σου νά μᾶς ἐξαλείψεις. Ἄκουγες τή Γραφή νά λέει, ὅτι θά ἔρθει ὦρα κατά τήν ὁποία θά ἀποδώσει στόν καθένα ἀνάλογα μέ τά ἔργα του⁶¹, καί περι-

58. Σοφ. Σολ. 6, 6.

59. Γαλ. 6, 7.

60. Πρβλ. Ψαλ. 125, 5.

61. Ρωμ. 2, 6.

ἃ ἤκουσε καί παρέλαβεν· ἐξαιρέτως δέ ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς καί λευῖται· δυνατοί γάρ δυνατῶς ἐτασθήσονται. Τότε ἕκαστος ἴσταται μετά φόβου καί τρόμου τήν κεφαλὴν κάτω νεύων καί ἐκδεχόμενος τήν ἀπόφασιν τήν μέλλουσαν κατ' αὐτοῦ ἐξελθεῖν. Τότε θεωρεῖ πῶς τιμῶνται οἱ ἀγωνισάμενοι ὧδε ἐν νηστεῖαις καί ἀγρυπνίαις καί δάκρυσι καί προσευχαῖς· ποίας δέ καί τὰς παρὰ τοῦ Βασιλέως λαμβάνουσιν ἀπολαύσεις. Καί στενάζων καί τρίζων τούς ὀδόντας, λέγει· πῶς ἐγώ ὁ ἄθλιος οὐκ ἠγωνισάμην τόν ὀλίγον ἐκεῖνον τῆς ζωῆς μου χρόνον, ἀλλ' ἐν ἀμελείᾳ παρῆλθον τὰς ἡμέρας μου; Ἄρα ἄρτι ποῦ με ἀρμόζει οὐκ οἶδα, ἢ εἰς τήν κόλασιν.

Ταῦτα δέ αὐτοῦ ἐνθυμουμένου, ἐξέρχεται ἡ ἀπόφασις παρὰ τοῦ Βασιλέως λέγουσα· ἕκαστος θερίσει ὃ ἔσπειρε. Τότε οἱ σπείραντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν ἐκεῖθεν. Τότε ἕκαστος ἀπέρχεται ὅπου τὰ ἔργα αὐτοῦ· ἴστανται γάρ τὰ ἔργα ἐκάστου ἔμπροσθεν αὐτοῦ λέγοντα πρὸς αὐτόν· σὺ ἡμᾶς ἐπραξας, ἄθλιε. Ὁφείλες διὰ τῶν δακρῦων σου ἐξαλείψαι ἡμᾶς. Ἦκουες τῆς Γραφῆς λεγούσης, ὅτι ἔρχεται ὦρα ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, καί ἐνέπαιζες

γελοῦσες αὐτούς πού τό ἔλεγαν. Τώρα λοιπόν ἔλα νά πᾶμε, καί ἀπόλαυσε τούς καρπούς τῶν κόπων σου». Τότε θά πάει ὁ καθέννας στόν τόπο του, πού τόν ἐτοίμασε γιά τόν ἑαυτό του, καί θά ἐκπληρωθεῖ ἡ Γραφή πού λέει· «Τότε θά ἀπευθυνθεῖ σ' αὐτούς μέ τήν ὀργή του, καί θά τούς ταράξει μέ τό θυμό του»⁶². Ἐκεῖνοι ὁμως πού προετοίμασαν τόν ἑαυτό τους δέ θά ταραχθοῦν, ἀλλά θά κραυγᾶσουν μέ παρρησία· «Προετοιμάσθηκα καί δέν ταράχθηκα»⁶³. Ἐκεῖνοι ὁμως πού δέν εἶναι προετοιμασμένοι θά ταραχθοῦν ἀκούγοντας τό λόγο· «Φύγετε μακριά ἀπό μένα οἱ καταραμένοι στό αἰώνιο πῦρ»⁶⁴. Τότε θά πᾶνε ἄλλοι στό ἐξώτερο σκοτάδι καί ἄλλοι στή γέεννα τῆς φωτιᾶς· ἄλλοι ἐπίσης στό τρίξιμο τῶν δοντιῶν καί στίς ἄλλες τιμωρίες, καθῶς θά τούς σπρώχνουν οἱ Ἄγγελοι μέ βία καί θά τούς λένε· «Γίνατε σάν πρόβατα τοῦ ἄδου· θά σᾶς βόσκει ὁ θάνατος»⁶⁵. Καί αὐτοί θά φεύγουν τρίζοντας τά δόντια τους καί στρέφοντας συχνότερα πρὸς τά πίσω καί βλέποντας πῶς ἀποχωρίσθησαν, καί θά ὀδηγοῦνται μακριά, καί κανεῖς δέ θά μπορεῖ νά τούς βοηθήσει.

Ποῦ εἶναι ὁλος ὁ πλοῦτος τοῦ κόσμου; Ποῦ εἶναι ἡ ἐξουσία τῶν βασιλέων; Ποῦ εἶναι τό θάρρος τῶν ἀρχόντων; Πῶς δέ φαίνεται πουθενά ἐκεῖνος πού μπορεῖ νά βοηθήσει τούς ἀγαπητούς του; Ποῦ

62. Ψαλ. 2, 5.

63. Ψαλ. 118, 60.

64. Ματθ. 25, 41.

65. Πρβλ. Ψαλ. 48, 15.

τούς λέγοντας. Ἄρτι οὖν δεῦρο ὑπάγωμεν, καί τῶν πόνων τῶν καρπῶν σου ἀπόλαυσον. Τότε ἀπελεύσεται ἕκαστος εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ὃν ἠτοίμασεν ἑαυτῷ, καί πληροῦται ἡ Γραφή λέγουσα· τότε λαλήσει πρὸς αὐτούς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καί ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταράξει αὐτούς. Οἱ δὲ ἐτοιμάσαντες ἑαυτούς οὐ ταράσσονται, ἀλλὰ παρρησία κράζουσιν· ἠτοιμάσθην, καί οὐκ ἐταράχθην. Οἱ δὲ μὴ ἔτοιμοι ταραχθήσονται ἀκούοντες τό, πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Τότε πορεύονται οἱ μὲν εἰς τὸ ἐξώτερον σκότος, οἱ δὲ εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός· οἱ δὲ εἰς τὸν βρυγμὸν τῶν ὀδόντων καί εἰς τὰς λοιπὰς κολάσεις, ὠθούντων αὐτούς τῶν Ἄγγέλων μετὰ σπουδῆς καί λεγόντων πρὸς αὐτούς· ὡς πρόβατα ἐγένεσθε τοῦ ἄδου, θάνατος ποιμανεῖ ὑμᾶς. Οἱ δὲ ἀπέρχονται τρίζοντες τοὺς ὀδόντας καί ἐπιστρεφόμενοι πυκνοτέρως καί θεωροῦντες πῶς ἀπεχωρίσθησαν, καί ἀπάγονται, καί οὐδεὶς ὁ βοηθῆσαι δυνάμενος.

Ποῦ ὁλος ὁ πλοῦτος τοῦ κόσμου; Ποῦ ἡ δυναστεία τῶν βασιλέων; Ποῦ τὸ θράσος τῶν ἀρχόντων; Πῶς οὐδαμοῦ φαίνεται ὁ βοηθῆσαι δυνάμενος τοὺς

εἶναι ὁ πατέρας πού μᾶς ἔφερε στόν κόσμο; Ποῦ εἶναι ἡ μητέρα πού μέ πόνους μᾶς γέννησε; Ποῦ εἶναι οἱ γνήσιοι ἀδελφοί; Ποῦ εἶναι οἱ φίλοι; Ποῦ εἶναι οἱ συγγενεῖς; Ποῦ εἶναι τά γλέντια ἐκείνων πού ἀσωτεύουν; Ποῦ εἶναι οἱ θόρυβοι; Ποῦ εἶναι ἐκεῖνοι πού καυχῶνται γιά τόν πλοῦτο; Ὡ, πόσα δάκρυα καί στεναγμούς ἀξίζει ἐκείνη ἡ ὥρα; Γι' αὐτή τήν ὥρα ἔλεγε ὁ Κύριος ὅτι «εἶναι μακάριοι ἐκεῖνοι πού πενθοῦν καί κλαῖνε τώρα»⁶⁶.

Τότε, ἀδελφοί, ἐκεῖνος πού θά βρεῖ παρρησία θά εἶναι ἀληθινά μακάριος. Τότε οἱ μακάριοι Ἀπόστολοι θά λάμψουν περισσότερο ἀπό τόν ἥλιο· οἱ Προφῆτες θά χαίρονται· οἱ Μάρτυρες θά στεφανώνονται. Τότε θά φανερωθοῦν καί ἐκεῖνοι πού ἐδῶ κρύβονται στά βουνά καί στά σπήλαια καί στίς ὀπές τῆς γῆς⁶⁷. Οἱ ἀγέλες τῶν μακαρίων μοναχῶν πού ἀπαρνήθηκαν τόν κόσμο χορεύουν μέ τούς Ἀγγέλους μέ ἀγαλλίαση· ἐκεῖνοι πού ἔλειψαν τόν ἑαυτό τους στά σπήλαια, μέ δάκρυα καί ἀγρυπνίες καί προσευχές. Ἐκεῖνοι πού ἐδῶ ἦταν τιποτένιοι καί ἀφανεῖς, θά εἶναι ἐκεῖ ὀλοφάνεροι καί μέ παρρησία· ἐκεῖνοι πού ἐδῶ ἦταν ἄδοξοι καί περιφρονημένοι, θά εἶναι ἐκεῖ ἔνδοξοι καί τιμημένοι· ἐκεῖνοι πού ἐδῶ ἦταν πεινασμένοι καί φτωχοί, θά εἶναι ἐκεῖ πλούσιοι καί ἀγαπητοί· ἐκεῖνοι πού ἐδῶ ἐγκατέ-

66. Ματθ. 5, 4· Λουκ. 6, 21.

67. Πρβλ. Ἑβρ. 11, 38.

ἀγαπωμένους; Ποῦ πατήρ ὁ γεννήσας; Ποῦ μήτηρ ἡ ὠδινήσασα; Ποῦ οἱ γνήσιοι ἀδελφοί; Ποῦ οἱ φίλοι; Ποῦ οἱ συγγενεῖς; Ποῦ οἱ κῶμοι τῶν τρυφώντων; Ποῦ οἱ θόρυβοι; Ποῦ οἱ καυχώμενοι ἐν πλούτῳ; Ὡ πόσων δακρύων καί στεναγμῶν ἀξία ἐστίν ἡ ὥρα ἐκείνη; Διά ταύτην τήν ὥραν ἔλεγεν ὁ Κύριος, ὅτι μακάριοι οἱ πενθοῦντες καί κλαίοντες νῦν.

Τότε, ἀδελφοί, ὁ εὐρών παρρησίαν ἀληθῶς μακάριός ἐστι. Τότε οἱ μακάριοι Ἀπόστολοι ἐκλάμψουσιν ὑπέρ τόν ἥλιον· οἱ Προφῆται φαιδρύνονται· οἱ Μάρτυρες στεφανοῦνται. Τότε φανερωθήσονται καί οἱ ἐνθεν κρυπτόμενοι ἐν ὄρεσι καί σπηλαίοις καί ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Αἱ ἀγέλαι τῶν ἀποταξαμένων τῷ κόσμῳ μακαρίων μοναχῶν χορεύουσι μετὰ τῶν Ἀγγέλων ἐν ἀγαλλιάσει· οἱ ἐν τοῖς σπηλαίοις ἑαυτούς κατατήξαντες ἐν δάκρυσι καί ἀγρυπνίαις καί προσευχαῖς. Οἱ ἐνταῦθα εὐτελεῖς καί ἀφανεῖς, ἐκεῖ ἐμφανεῖς καί ἐν παρρησίᾳ· οἱ ἐνταῦθα ἄδοξοι καί περιφρονούμενοι, ἐκεῖ ἔνδοξοι καί τιμώμενοι· οἱ ἐνταῦθα πένητες καί πτωχοί, ἐκεῖ πλούσιοι καί ἀγαπητοί· οἱ ἐνταῦθα καταλιπόντες πατρί-

λειψαν τὴν πατρίδα καὶ τὴ συγγένεια καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὴν καλοπέραση, θὰ ἀπολαύσουν ἐκεῖ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ὡ μοναχοὶ πού εἶστε μακάριοι καὶ τρισμακάριοι· πού ἐδῶ ἀσχεῖτε βία στὸν ἑαυτὸ σας καὶ ἐκεῖ ἀρπάζετε τὴ βασιλεία⁶⁸. Διότι ἐδῶ δοξολογήσατε καὶ ὑπηρετήσατε τὸν Θεὸ ἀκατάπαυστα μέσα στὰ σπήλαια καὶ στὰ κελλιά καὶ στὰ βουνά, ὄχι μόνο ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες, πού εἶναι τὸ ἀδύνατο φῦλο, καὶ ἐκεῖ μέ τίς χορεῖες τῶν Ἀγγέλων ἀξιωθήκατε ἐπίσης νὰ ὑμνεῖτε. Ποθήσατε τὸν Χριστό, ἀπαρνηθήκατε τὸν κόσμον· ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν κόσμον, ἔχετε τὸν Χριστό. «Διότι κανεὶς δὲν εἶναι πού ἄφησε τὸ σπίτι του ἢ τοὺς ἀδελφούς ἢ τὰ παιδιά του γιὰ χάρη μου, καὶ πού δὲ θὰ ἀπολαύσει ἑκατὸ φορές περισσότερα στὸν κόσμον αὐτὸ καὶ δὲ θὰ κληρονομήσει στὸν μέλλοντα κόσμον τὴν αἰώνια ζωὴ»⁶⁹, ὅπως εἶπε ὁ Κύριος. Σ' αὐτὸν πρέπει ἡ δόξα, στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

68. Πρβλ. Ματθ. 11, 12.

69. Ματθ. 19, 29.

δα καὶ συγγένειαν καὶ ἀδελφούς καὶ τρυφήν, ἐκεῖ ἀπέλαβον τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν.

Ὡ μακάριοι ὄντες καὶ τρισμακάριοι, μοναχοὶ· οἱ ἐνθεν βιαζόμενοι καὶ ἐκεῖθεν ἀρπάζοντες τὴν βασιλείαν. Ἐνταῦθα γὰρ ἐν τοῖς σπηλαίοις καὶ ἐν τοῖς κελλίοις καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἀπαύστως Θεὸν ἐδοξολογήσατε καὶ διηκονήσατε, οὐ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες, τὸ ἀσθενὲς γένος, ἐκεῖ δὲ σὺν τοῖς χοροῖς τῶν Ἀγγέλων πάλιν ἠξιώθητε ὑμνεῖν. Ἐποθήσατε Χριστόν, ἀπετάξασθε τῷ κόσμῳ· μετέστητε ἐκ τοῦ κόσμου, ἔχετε τὸν Χριστόν. Οὐδεὶς γὰρ [φησὶν] ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ τέκνα ἕνεκεν ἐμοῦ, ὃς οὐκ ἀπολαύη ἑκατονταπλασίονα ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.